

Saco studentråds studieresa till Köpenhamn

14 mars

Sammanfattning

Måndagen den 14 mars 2022 genomförde Saco studentråd en resa till Köpenhamn i syfte att lära sig mer om nordisk samverkan, Öresundsregionen och knyta kontakter. Helgen innan studieresan, 12–13 mars, genomfördes ett styrelsemöte i Lund med syfte att prova att ha studentrådets styrelsemöten utanför Stockholm.

I Köpenhamn besöktes tre olika organisationer med relation till Saco studentråds arbete: Nordiska ministerrådet, Danska Studerendes Faellesråd och Svenska ambassaden i Köpenhamn. Mötet med Akademikerne, Saco:s systerorganisation, ställdes in med kort varsel. Under dagen deltog sex av Saco studentråds sju styrelseledamöter. På styrelsemötet i Lund deltog samtliga ledamöter, varav en digitalt.

Från besöket tar Saco studentråd med sig både ökad kunskap om det danska socialförsäkrings- och studiesystemet för studerande samt ökad kunskap om nordiskt samarbete. Besöket bedöms kunna ha en betydande inverkan på både Saco studentråds kommunikation och påverkansarbete.

Saco studentråd gör följande rekommendationer till kommande styrelser:

- att i framtiden genomföra 1–2 styrelsemöten på lärosätesorter utanför Stockholm,
- att upprätthålla goda kontakter med övriga fackliga organisationer i Norden samt arbeta för att skapa gemensamma nordiska påverkansforum,
- att bevaka utvecklingen av den dansk-svenska samverkan och eftersträva att agera för ökad samverkan i Öresundsregionen,
- att bevaka det danska studiemedelssystemet och trygghetsförsäkringar för studenter och ta med det i samtal med makthavare och beslutsfattare i Sverige.

Presentation av gruppen

Saco studentråd består av totalt sju ledamöter:

- Ordförande Albert Ohlin, tidigare Akavia studerandesektion.
- Vice ordförande Maja Straht, tidigare Psykologförbundets Studeranderåd.
- Ledamot Alva Söderbäck, tidigare Logopedförbundets studentsektion.
- Ledamot Sam Mubarak, Akademikerförbundet SSR Student. Avvek under sista programpunkten.
- Ledamot Fares Abugharbia, Teknologrådet i Sveriges ingenjörer. Avvek innan sista programpunkten.
- Ledamot Sanna Nyholt, DIK Student. Avvek innan sista programpunkten.
- Ledamot Eva Pohjanen, tidigare Akavia studerandesektion. Deltog digitalt under styrelsemötet och inte i Köpenhamn.

Bakgrund

Det internationella arbetet är viktigt för Saco studentråd. Studentrådet är aktiva medlemmar i Europafackets Ungdomskommitté, ETUC Youth Committee, samt drivande i nätverket för unga fackliga representanter i Nordens centralorganisationer, Nordvision.

I framtiden kommer behovet av ett nordiskt samarbete att växa. I en tid med ökade internationella spänningar och betydande osäkerhet är det viktigt att de nordiska länderna kan hålla ihop och samverka på ett effektivt sätt. Saco studentråd är inte undantaget. När studieresan började planeras befann sig Sverige mellan covid-19-pandemins andra och tredje våg. Besöksmålet valdes delvis i den andan – ett kort resmål avseende både tid och distans ansågs lättare att planera. Klimatkrisen – och behovet att resa på ett klimatsmart sätt – spelade också en avgörande roll. Båda dessa grunder för valet av resmål återspeglar två internationella kriser där det nordiska samarbetet aktualiserats. Rysslands invasion av Ukraina, som påbörjades efter planeringen men som pågick under besöket, aktualiserar vikten av nordiskt samarbete än mer.

Saco studentråd har tidigare verksamhetsår genomfört studieresor, senast 2019 till Helsingfors. Bedömningen av denna var att den var värdefull både i påverkansarbete och i verksamheten.

Aktiviteter

Helgen i Lund och avresa till Köpenhamn (12–13 mars)

Under lördag förmiddag och lunch anslöt styrelsen individuellt från sina hemorter till Lund och Samhällsvetarkåren vid Lunds universitets lokaler i kvarteret Paradis. Styrelsemötet öppnades strax efter lunch. Vid mötets öppnande deltog fem av sju ledamöter på plats. Albert anslöt sig till mötet vid 14 efter ett digitalt besök hos Akademikersförbundet SSR Students temadag.

Mötet fortlöpte under eftermiddagen med rapportering från projektgrupperna och presidiet, samt diskussioner kring den kommande studentrådskongressen i maj. Under kvällen arrangerades gemensamma styrelseaktiviteter i form av biljard, gemensamt tittade av finalen i Melodifestivalen och besök i Lunds studentliv. Mötet återupptogs under söndagen med diskussioner kring verksamhetsutveckling och hur kommande styrelser kan bygga ökat engagemang i Saco studentråds federation.

Under eftermiddagen avslutades styrelsemötet och styrelsen reste gemensamt med tåg till Köpenhamn, checkade in på hotellet och åt en gemensam middag.

Nordiska ministerrådet

Måndagen inleddes med ett besök hos Nordiska ministerrådet där styrelsen träffade seniorrådgivare för politikerområdena Utbildning & forskning samt Arbetsliv.

Styrelsen fick en draging om Nordiska ministerrådets historia, sammansättning, finansiering och prioriterade områden. Vi fick lära oss om studentflöden mellan de nordiska länderna, där Sverige och än mer Danmark är nettomottagare av studenter från övriga nordiska länder. Vi fick lära oss om det gemensamma nordiska arbetet medomställningen av arbetsmarknaden och digitalisering av utbildning. Vi fick även diskutera överförbarhet av utbildningar mellan de nordiska länderna.

Yrkeshögskoleutbildningar i Sverige saknar till exempel motsvarighet i Danmark och Finland vilket försvårar valideringen. Branschföreskrifter lyfts också som ett hinder för utbildningars överförbarhet. Vi pratade också om en ökad nordisk samverkan och samsyn kring den gröna omställningen på arbetsmarknaden.

Danska Studerendes Faellesråd

Efter besöket hos Nordiska ministerrådet besökte styrelsen Danska Studerendes Faellesråd (DSF), Danmarks motsvarighet till Sveriges Förenade Studentkårer. Där träffade vi vice ordförande med ansvar för utbildningsfrågor, Mick Scholtka.

Från Mick fick vi höra om den högre utbildningen i Danmark som delas upp i fyra olika delar: universiteten, professionshögskolor, yrkesutbildningar och kulturutbildningar. DSF representerar studentkårer vid universiteten och kulturutbildningar, men inte vid professionshögskolor och yrkesutbildningar. Vid professionshögskolor studerar lärare och vårdpersonal och därför kan vissa paralleller dras mellan det danska utbildningssystemet och den tidigare uppdelningen mellan Saco och TCO i yrkesgrupper – även om liknelsen är långt ifrån direkt överförbar. Mick berättade även om strukturen på facken i Danmark, i form av Akademikerne och FH.

Vidare berättade Mick om DSF samverkan med Akademikerne och framförallt med deras samverkan med de fackliga studentorganisationerna i de största danska akademikerfackförbunden: DJÖF, DM och IDA. I Danmark saknas central studentfacklig organisering på motsvarande sätt som Saco studentråd, vilket leder till decentraliserade organisationer med stor konkurrens mellan varandra. Mick lyfte även problem i Danmark kring "Akademikerbashing". Dels handlar det om att studerande och akademiker får ta stryk i det allmänna samtalet – vilket kan kännas igen genom bland annat i den planerade höjningen av studielånsräntan i Sverige och diskussionen kring denna - och i syfte att locka fler från universitetsutbildningar till professionsutbildningar.

Saco studentråd lyfte en del av våra prioriterade frågor. Kring studerandes hälsa gick det att konstatera att det även är en relevant fråga för studerande i Danmark. Genomströmningsreformer med syfte att få fler att ta examen i tid nämns som en särskilt skadlig reform för studerandes stressnivåer. DSF ser den psykiska ohälsan bland studenter som ett strukturproblem på samhällsnivå och efterfrågar helhetstag kring frågan snarare än quick-fixes.

Vi får även höra om det danska studiemedelssystemet – som på nästan alla sätt är bättre än det svenska. I Danmark kan studiemedel ges i upp till 6 år, inklusive sommaren. Nivån på bidraget är 6 397 DKK i månaden innan skatt och ungefär 5 500 DKK (ca. 7 700 SEK) efter skatt. Många studenter tar enbart studiebidraget. Därutöver kan ett lån om 3 500 DKK (ca. 4 900 SEK) i månaden tas vid sidan av studiebidraget. Räntan på lånet, 4 procent, är betydligt högre än i Sverige men utgör en mycket mindre del av det totala beloppet.

För föräldralediga studenter ges det dubbla studiebidraget i upp till 12 månader, alltså över 15 000 svenska kronor efter skatt. Det kan jämföras med de ca. 7 500 kronorna som en student får ut i Sverige om den saknar vilande sjukpenninggrundande inkomst. Även studenter som bor tillsammans med en student som har barn får det dubbla studiebidraget. Studiebidraget är också A-kassegrundande i Danmark.

Vi fick också höra om DSF:s arbete kring alternativ antagning, där de kan konstatera att ett ökat alternativt urval till högre utbildning minskar avhoppet.

Svenska ambassaden i Köpenhamn

Sist på dagen besökte styrelsen svenska ambassaden i Köpenhamn. Vi träffade ministerrådet Sven Östberg och praktikanten Arvid Arnemyr från Göteborgs universitet. Vi fick höra mer om hur Öresundssamverkan ser ut och en del om vad ambassaden arbetar med. Vi pratade om nordisk samverkan i Life Science-industri och hur pandemin har påverkat den svensk-danska arbetsmarknaden. Svenska studerande och nyexaminerade i Danmark är ingen grupp som den svenska ambassaden möter särskilt ofta.

Från samtalet lyfts vikten av en ökad förståelse kring hur viktiga svensk-danska förbindelser är för Sveriges södra delar. På grund av relativt höga löner och goda förbindelser genom Öresundsbron reser många svenskar över sundet för arbetstillfällen. Dansk arbetsmarknad skriker efter arbetskraft och det finns goda möjligheter för svenskar att hitta arbetstillfällen i Köpenhamn, inte minst studenter från Lund och Malmö. Återkommande hinder för Öresundsförbindelserna riskerar att urholka möjligheten att ta anställning i Danmark vilket skadar både svensk och dansk ekonomi.

Inställda aktiviteter: Akademikerne

Under måndagen hade även ett möte planerats med Akademikerne. Tyvärr var Akademikerne tvungna att på söndagen ställa in mötet med kort varsel.

Slutsatser

Styrelsen drar särskilt följande slutsatser från våra tre dagar på resande fot:

Styrelsemöten utanför Stockholm är en bra idé

Sveriges studenter finns utspridda i hela Sverige – Saco studentråds medlemsorganisationer, aktiva medlemmar och styrelseledamöter likaså. Trots det utgår i det närmaste allt arbete från huvudstaden. Saco studentråds säte är Stockholm enligt stadgan, och bör så förbli – det finns betydande fördelar med att utgå från Stockholm sett till verksamhetens dagliga arbete.

Däremot finns det fördelar med att arrangera styrelsemöten på lärosätesorter utanför Stockholm. Styrelsen får dels möjlighet att träffa andra studentaktiva och skapa kontakter. Dels medför det eventuellt ökade möjligheter för styrelsen att knyta kontakter med varandra. Slutligen är det bra att Saco studentråd signalerar att även vi finns i hela Sverige och inte bara i huvudstaden.

Kostnadsmässigt innebär det ingen större kostnad jämfört med ett vanligt styrelsemöte. Till styrelsemöten i Stockholm reser flera av ledamöterna och bor på hotell för att kunna medverka. Skillnaden blir därför inte särskilt stor om det sker på annan ort – framför allt inte om boende kan lösas på annat sätt för vissa. Detta beror självklart på styrelsens sammansättning.

Saco studentråds styrelse rekommenderar kommande styrelser att i framtiden genomföra 1–2 styrelsemöten utanför Stockholm.

Fortsatt engagemang bland unga fackliga i Norden

Saco studentråd har flera utvecklade kontaktvägar med andra fackliga organisationer för unga och studerande i Norden, genom Nordvision och samverkan i Europafackets Ungdomskommitté. De senaste åren har den kontinuerliga samverkan lidit av bristande engagemang. I relation till andra fackliga studentorganisationer är Saco studentråd relativt resursstarka och har därigenom varit drivande i många samverkansförsök de senaste åren, med varierande framgång.

Genom den ökade insynen kring nordisk samverkan som besöken har gett styrelsen finns ett förnyat engagemang kring hur den nordiska ungdoms- och studentfackliga samverkan hade kunnat se ut. Saco studentråd bör i framtiden försöka utveckla närmare kontakter med de danska studerandeorganisationerna i DJÖF, DM och IDA. Saco studentråd bör även i framtiden lyfta vikten av en gemensam nordisk arbetsmarknad och nordisk samverkan tillsammans med andra studentfackliga organisationer i Norden.

Saco studentråds styrelse rekommenderar kommande styrelser att upprätthålla goda kontakter med övriga fackliga organisationer i Norden samt arbeta för att skapa gemensamma nordiska påverkansforum.

Ett ökat fokus på Öresundsregionen

I en tid av ökad osäkerhet i omvärlden är det viktigt att det transnationella samarbetet mellan Danmark och Sverige uppmärksammas än mer. Här finns det möjlighet för Saco studentråd att spela en roll, genom att vara en röst som står upp för unga akademiker i södra Sveriges möjlighet att fritt välja arbetsgivare på båda sidor av Öresund. Det handlar om att stå upp för enkla kommunikationer mellan länderna och möjligheter att utan reella praktiska hinder verka i båda länderna.

För södra Sverige är Öresundsregionen en viktig ekonomisk motor. Det gäller även både studenterna och den högre utbildningen i allmänhet. För att representera alla Sacoförbundens studerandemedlemmar är det därför av intresse för Saco studentråd att lägga större vikt vid skeenden i Öresundsregionen.

Saco studentråds styrelse rekommenderar kommande styrelser att bevaka utvecklingen av den dansk-svenska samverkan och eftersträva att agera för ökad samverkan i Öresundsregionen.

Välfungerande trygghetssystem för studerande är möjligt

Det danska trygghetssystemet och ekonomiska systemet för studenter framstår i jämförelse med det svenska som klart överlägset. Exemplet kring en föräldraledig student som i Danmark får dubbelt så mycket ersättning i månaden som en svensk student belyser detta. Det danska systemet innebär också att många studerande inte behöver ta studielån för att finansiera sina studier, vilket borde bredda rekryteringen bland de grupper som idag är ovilliga att ta studielån.

Det danska systemet där studiemedel vid behov kan ges över sommaren är också föredömligt. Nivåerna på ett studiemedel är lägre än vid ett arbete och det finns därför fortfarande incitament för studerande att ta extraarbete under somrarna.

Det danska systemet visar att det är möjligt att bygga generösa trygghetssystem för studerande samtidigt som det utbildas många inom den högre utbildningen.

Saco studentråds styrelse rekommenderar kommande styrelser att bevaka det danska studiemedelssystemet och trygghetsförsäkringar för studenter och ta med det i samtal med makthavare och beslutsfattare i Sverige.

Saco studentråds styrelse, 2022-04-09

För kontakt:
Albert Ohlin, ordförande Saco studentråd
076-109 39 79
albert.ohlin@saco.se

Bilder från helgen

I lokalen för styrelsemötet på Samhällsvetarkåren vid Lunds universitet. Fr.v. Alva, Albert, Sanna, Fares och Sam

Utanför Universitetshuset i Lund. Fr.v Sanna, Sam, Fares, Alva och Albert

Hos Nordiska ministerrådet. Fr.v. Sam, Fares, Peder de Thurah Toft, Jens Oldgard, Alva, Albert och Sanna

Mötet med Akademikerne ställdes tyvärr in, men styrelsen lyckades istället springa på ett annat danskt Saco på resan. Fr.v. Sanna, Fares, Albert, Alva och Sam

Bilder från helgen

Hos Danske studerendes fællesråd. Fr.v. Sam, Maja, Fares, Alva, Albert, Sanna och Mick Scholtka

På svenska ambassaden i Köpenhamn. Fr.v. Alva, Maja, Albert och Sven Östberg

Saco studentråd är Sveriges största studentfackliga centralorganisation och utgör student- och framtidsrösten inom Saco. Studentrådet arbetar med frågor som rör högre utbildning, arbetsmarknad och välfärd.

115 000 av Sacos ca 940 000 medlemmar är studenter, vilka är organiserade i 17 av Sacos 22 medlemsförbund. Sacos studentsektioner samlar medlemmar inom nästan alla utbildningar på högskoleorter över hela landet. Medlemmarna är allt från högskolenybjörjare till studerande på forskarutbildningen – morgondagens utförare.